

potrzebne są dobre programy, kształcące podręczniki i odpowiednio przygotowani nauczyciele.

Iwo Szlesiński

KILKA SŁÓW O DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW JĘZYKA POLSKIEGO

Mówiąc o zagadnieniach kultury języka polskiego, warto wspomnieć o działalności Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, którą już od 65 lat stara się w miarę swych możliwości propagować zasady poprawności i piękna polszczyzny. Powstało ono jako zespół złożony z uczonych i entuzjastów skupiony wokół redakcji miesięcznika "Język Polski". Pierwszymi członkami Towarzystwa byli znani i zasłużeni badacze polszczyzny: Jan Łoś, Kazimierz Nitsch, Jan Rozwadowski, Mikołaj Rudnicki. Ułożony przez nich statut głosił:

Celem Towarzystwa jest krzewić roztumną miłość języka polskiego opartą na znajomości jego zasad, rozwoju i znaczenia, oraz na rozumieniu zjawisk językowych w ogóle.

Działalność Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego miała polegać na wydawaniu czasopisma "Język Polski", poświęconego głównie zagadnieniom poprawności, udzielaniu pomocy trudniącym się zawodowo nauczaniem języka polskiego, organizowaniu zebrań członków połączonych z odczytami naukowymi i zakładaniu odpowiednich bibliotek.

Do celów zewnętrznych działalności Towarzystwa zaliczono sprawowanie pieczy nad sprawnością i rozwojem języka polskiego "w użyciu kulturalnym", nad nauczaniem języka polskiego w szkołach oraz szerzenie znajomości języka polskiego "tak na obszarze Rzeczypospolitej, jak i za granicą".

W roku założenia Towarzystwa (1920) Łódź była reprezentowana przez 15 członków. W roku 1921 należały już 53 osoby z Łodzi, a w roku 1923 - 122 (na ogólną liczbę członków Towarzystwa 2578).

Koło Łódzkie TMJP powstało w maju 1923 r., zrzeszając 101 członków. W pierwszym roku działalności zorganizowano 5 odczytów

(w tym 3 prof. K. Nitscha). W dalszych latach liczba członków zmniejszała się. Według sprawozdania za rok 1938 Koło Łódzkie liczyło 35 członków. Podobny proces dokonał się we wszystkich kołach terenowych, a ogólna liczba członków TMJP wyniosła w tym roku 668 osób.

Wojna rozproszyła członków zrzeszenia, którzy zaczynają się skupiać w poszczególnych ośrodkach poczynając od roku 1945. W sprawozdaniu TMJP za rok 1945 wspomniano, że "poza Krakowem zorganizowało się tylko koło łódzkie i nowo utworzone wrocławskie" - redakcja nie mogła jednak podać liczby członków. W roku następnym Koło Łódzkie liczyło 22 członków i zorganizowało 8 odczytów (prof. prof. Henryka Ułaszyna i Zdzisława Stiebera). Liczba członków szybko wzrastała - do 138 w roku 1951, zaś od roku 1953 rozpoczął się jej spadek - do 30 osób w roku 1964.

Warto tu nadmienić, że liczni członkowie zachęcani do udziału w życiu Towarzystwa w trakcie zajęć dydaktycznych na uczelni traktowali bardzo formalnie swoją przynależność, tracąc ponadobowiązkowe zainteresowanie zagadnieniami rozwoju i kultury języka natychmiast po zaliczeniu odpowiednich zajęć. Liczba członków ustalona w roku 1964 stanowi zespół ludzi rzeczywiście zainteresowanych sprawami języka i biorących czynny udział w pracach Towarzystwa. W ciągu minionego dwudziestolecia utrzymywała się stała liczba członków oraz prawie stała ilość odczytów (3-4 w ciągu roku) wygłaszanych w siedzibie Towarzystwa, a także w szkołach i zakładach pracy Łodzi, oraz w instytucjach kulturalnych Wielunia, Piotrkowska, Pabianic, Brzezin.

Od śmierci zasłużonej propagatorki poprawności i kultury języka, Pani Marii Nalepińskiej, członkowie Łódzkiego Koła udzielali telefonicznie porad językowych, odpowiadając rocznie na kilkadziesiąt pytań. Działalność ta, chyba w związku z brakiem informacji o niej w prasie, ostatnio prawie zamarła. Również zebrania nasze, z natury rzeczy otwarte i przeznaczone dla słuchaczy spoza grona profesjonalistów, najczęściej skupiają tylko członków Koła. Lepiej bywa we wspomnianych ośrodkach pozałódzkich, gdzie zebrania z zasady są liczniejsze i bardziej ożywione.

Zwracając się dziś do grona osób będących niewątpliwie miłośnikami języka polskiego, zachęcam zarówno do czynnego i inspirującego, jak i biernego udziału w naszych pracach.

